

hondini, krympaði hann tey óvarðu eyguni.

"Nú liggur maðurin so statt har," segði ferðamaðurin og legði seg afturá í stólinum og krosskastaði beinini.

"Ja," segði offiserurinn, skumpaði kasjettina eitt sindur aftur á nakkan og streyk sær við hondini um tað brenda andlitið, "nú skulu tygum hoyra. Seingin eins og teknarin hava elektrisk battari; seingin brúkar tað til sín rakstur og teknarin til harvuna. Tá maðurin er fastbundin, verður seingin sett í gongd. Hon ristur í heilt smáum, ógvuliga skjótum rykkum eftir liðini og samstundis upp og niður. Tygum hava helst sæð líknandi á sinnissjúkrahúsum; men í okkara song eru allar røringar nágreiniliga útroknaðar; tær mugu nevniliga vera stillaðar sera neyvt við gongdini hjá harvuni. Tí tann endaliga útinningin av dóminum verður latin harvuni at fremja."

"Hvussu ljóðar so dómurin?" spurdi ferðamaðurin. "Tað vita tygum heldur ikki?" segði offiserurinn bilsin og beit seg í vørruna. "Tygum mugu orsaka, um mínar frágreiðingar kanska ikki koma í tí røttu raðfylgju. Fyrr plagdi kommandanturin nevniliga at greiða frá; men hesin nýggi kommandanturin hevur hildið seg undan hesum heiðursskyldum; at hann fyri einum so tignarligum gesti" – ferðamaðurin royndi við báðum hondum at avverja komplimentid, men offiserurinn veik ikki frá málberingini, – "at hann ikki so mikið sum gav einum so tignarligum gesti frágreiðing um, hvussu dómurin formar seg, er aftur ein nýggjur siður sum," hann hevði eina eið á tunguni, men vardi sín munn og segði einans: "Eg eri ikki gjørdur kunnugur við hetta, orsøkin er ikki mín. Fyri alt tað so eri eg best førur fyri at greiða frá teimum ymisku dómunum, tí eg havi her" – hann sló seg á bróstlumman – "handritini hjá fyrrverandi kommandantinum."

"Sjálvi handritini hjá fyrrverandi kommandantinum?" spurdi ferðamaðurin. "Var hann alt í einum? Var hann hermaður, dómari, konstruktørur, kemikari, teknari?"

"Víst so", segði offiserurinn og nikkaði við einum stívum, hugsunarsamum brái. So hugdi hann kannandi at hondunum hjá sær, tær tóktust ikki at vera nóg reinar til at nerta við tekningarnar; hann fór tí yvir til baljuna og vaskaði tær enn einaferð. So tók hann eina lítla leðurmappu fram og segði: "Okkara dómur er ikki strangur. Tann dómur fær tað boðið, hann hevur brotið, skrivað á kroppin við harvuni. Tann dómur har til dømis" – offiserurinn peikaði á mannin – "fær skrivað: Æra tín yvirmann" á kroppin."

Ferðamaðurin hugdi leystliga yvir á mannin; hann hevði høvdið, tá offiserurinn hevði peikað á hann, boygt og tóktist av allari megí at kýta seg fyri at fáa okkurt at vita. Men hábrøgdini um hansara samanbitnu varrar vístu sjónliga, at hann einki skilti. Ferðamaðurin hevði viljað spurt um eitt og annað, men tá ið hann sá mannin, spurdi hann bara: "Kennir hann sín dóm?" "Nei," segði offiserurinn

og ætlaði sær beinanvegin at halda fram við sínum frágreiðingum, men ferðamaðurin breyt hann av: "Hann kennir ikki sín egna dóm?" "Nei," segði offiserurinn aftur, steðgaði eitt sindur, sum vildi hann hava eina nærri grundgeving fyri spurninginum frá ferðamanninum, og segði so: "Tað hevði verið nyttuleyst at kunngjørt hann fyri honum. Hann fær hann jú at kenna á sínum egna kroppi." Ferðamaðurin vildi júst gevast við at spyrja, tá hann kendi, hvussu tann dómur hugdi at sær, tað var, eins og hann hevði viljað spurt, um ferðamaðurin kundi taka undir við teirri frágreiðdu framferðini. Ferðamaðurin, sum longu hevði lenað seg afturá, bendi seg tí fram aftur og spurdi aftur: "Men, at hann í heila tikið er dómur, tað veit hann um ikki annað?" "Heldur ikki," segði offiserurinn og smilkaðist, sum roknaði hann nú við upp aftur fleiri lögnum spurningum frá honum. "Nei," segði ferðamaðurin og streyk seg um pannuna, "so veit maðurin heldur ikki enn, hvussu hansara verja er móttikin," "Hann hevur ikki havt móguleika at verja seg," segði offiserurinn og hugdi burtur, eins og hann tosaði við seg sjálvan og ikki vildi eyðmýkja ferðamannin við at greiða honum frá nøkrum, sum fyri seg var so sjálvsagt. "Hann má um ikki annað hava móguleika fyri at verja seg," segði ferðamaðurin og reisti seg úr stólinum.

Offiserurinn skilti, at vandi var fyri, at hann í longri tíð fór at verða steðgaður við frágreiðingini um maskinuna; hann fór tessvegna yvir til ferðamannin, tók hann undir armin, peikaði á tann dómur, sum, nú tosið tyktist at snúgva seg um hann, stóð rætt – soldáturin táttaði eisini í leinkjuna – og offiserurinn segði: "Málið er soleiðis háttað. Eg eri her í fangakoloniini skikkaður

dómari. Hóast míni ungu ár. Eg gekk nevniliga eisini fyrrverandi kommandantinum til handa í øllum revsimálum og kenni eisini maskinuna best. Tann aðalreglan, sum eg dømi eftir, ljóðar: Skuldin er altíð ósvitalig. Aðrir dómstólar kunnu ikki fylgja hesi aðalreglu, tí teir hava ov nógv høvd og hava eisini hægri dómstólar yvir sær. So er ikki her, ella var tað í hvussu er ikki hjá fyrrverandi kommandantinum. Gaman í, tann nýggi hevur longu lyndi at leggja seg út í mína dómsøgn, men higartil hevur tað eydnast mær at halda honum burtur, og tað skal eisini eydnast mær frammyvir. – Tygum vildu hava hetta mál lýst; tað er eins einfalt, sum øll onnur. Ein kapteynur meldaði í morgun mannin her. Honum er tillutað at vera klæðseksdrongur og svevur uttan fyri hansara dyr. Hann hevur sovið seg frá tænaðini. Tað er nevniliga hansara skylda við hvørt tímaslag at standa uppi og gera honnør framman fyri dyrunum hjá kapteyninum. Tað er avgjørt ikki nøkur trupul tænað, men hon er neyðug, til tess at hann skal vera førur fyri at halda vaktina eins og til borðreiðingar. Í gjáranáttina skuldi kapteynurinn kanna, um tænarin gjørdi sína skyldu. Klokkan 2 lat hann dyrnar upp og fann hann sitandi samanhóknan sovandi. Hann fór eftir hestakoyrlinum og sló hann á andlitið. Í staðin fyri at reisa seg og biðja um fyrigeving, tók maðurin um beinini hjá sínum harra, risti hann og rópti: "Tveit pískin burtur, ella eg eti teg." – Soleiðis er málið. Kapteynurinn kom til mín fyri einum tíma síðani, eg skrivaði hansara frágreiðing niður og skoytti beinan vegin dómmin uppí. Síðani gav eg boð um at leggja mannin í leinkjur. Tað er einki flókt í hesum. Um eg nú

fyrst hevði rópt á mannin og sett honum spurningar, so varð alt vorðið ein fløkja. Hann hevði logið, og um tað hevði eydnast mær at afturvíst lygnunum, hevði hann broytt tær við nýggjum lygnum og so framvegis. Men nú havi eg hann, og eg sleppi honum ikki aftur. Havi eg nú greitt frá øllum? Men tíðin gongur, dómsfullgerðin skuldi longu verið byrjað, og eg eri ikki liðugur við at greiða frá maskinuni. Hann beindi ferðamannin í stólin, og fór aftur yvir til maskinuna og byrjaði: "Sum tygum síggja, so hevur harvan mannaskap; her er harvan til yvirkroppin, her eru harvurnar til beinini. Til høvdið er hesin litli prunkmeitilin ætlaður. Skilja tygum tað?" Hann bendi seg vinarliga yvir móti ferðamanninum, fúsar til tær mest nágreiniligu frágreiðingarnar.

Ferðamaðurin hugdi við rukkutari pannu at harvuni. Upplýsingarnar um rættargongdina var hann

ikki nøgdur við. Gaman í, hann mátti siga við seg sjálvan, at hetta var ein sektarkoloni, og at her kravdust serligar fyriskipanar, og at neyðugt til tað síðsta var at fara hermálsliga til verka. Hinvegin hevði hann eina ávísa vón til tann nýggja kommandantin, sum eftir øllum at døma ætlaði, um enn liðandi, at fáa eina nýggja rættarskipan í lag, sum hesin offiserurinn við sínum tápuliga høvdið ikki skilti. Sambært hesi hugsan spurdi ferðamaðurin. "Verður kommandanturin hjástaddur, tá avrættingin fer fram?" "Tað er ivasamt," svaraði offiserurinn, illa við av hesum óvæntaða spurningi, og hansara vinarliga bragd hvarv: "Júst tí mugu vit skunda okkum. Eg verði harumframt noyddur til, hóast tað nívir meg, at stytta mína frágreiðing. Men í morgin kundi eg, tá ið maskinan aftur er reinsað, – at hon verður so illa dálkað, er hennara einasti vansi – greitt gjøllari frá. Sostatt bara tað mest neyðturviliga nú. – Tá maðurin liggur á seingini, og hon er farin at